SOISSONS, een voltreffer!

door Jozef Goderis

Zondag 26 september 2010. Het Sercu-busje zit vol. In Roeselare stappen we met zestien op en in Kortrijk met vier:we zijn voltallig.
Rond 10u bereiken we het stadje dat 28.442 inwoners telt. Het silhouet van de toren van St. Jean- des- Vignes beheerst de stad en is reeds van op de autosnelweg te bespeuren: de toren en de voorgevel van de oude abdij vormen een indrukwekkend monument.

10.30u: bezoek aan St. Jean-des-Vignes

Onze gids Marita Poupin- Desmaele, afkomstig van Zottegem, maar nu gehuisvest in Soissons, staat klaar om ons een ganse dag te begeleiden.
De voorgevel van St. Jean is opgetrokken tussen de 13de en 14de eeuw en is zowel opmerkelijk qua vormgeving als qua schitterende decoratieve beelden: spuiers, een hond, een monnik, een crucifix enz. In de eerste jaren van de 19de eeuw is het schip helaas ten prooi gevallen aan slopers. De kelder en het refectorium of eetzaal van de monniken ontkwamen aan de verwoesting doordat ze door het leger werden gebruikt..
De eetzaal van de monniken is geheel in zijn oorspronkelijke stijl hersteld. Het betreft hier één van de mooiste zalen uit de 13de eeuw, die na geslaagde restauratie, sedert enkele jaren toegankelijk is voor het publiek. Van het enorme klooster uit het einde van de 13de eeuw zijn nog twee zuilengangen van de kloostergang bewaard. De vormgeving is klassiek maar de weelderige decoratie is ongewoon binnen de gangbare versieringen op de gebouwen uit die tijd in het departement van de Aisne.
Op de kapitelen zijn allerlei florale motieven herkenbaar: de alcanthus, de artemisia vulgaris of bijvoet, de meidoorn, sculpturen met uitbeelding van de stinkende gouwe, bladeren van de zomereik en de bosaardbei, hoppebellen, de klimop en wingerdranken. Sedert 2004 is hier een tentoonstelling opgezet met een aantal kapitelen met daarnaast de foto van de hedendaagse planten: een interessante brochure: “Les Herbes de Saint-Jean. Abbaye de Saint-Jean des-Vignes à Soissons”.
Tegenover het monumentale geheel van de abdijgebouwen bevindt zich de abtswoning uit de 16de -17de eeuw.

11.30u: Het busje brengt ons tot bij de crypte van St. Médard. (9de-10de eeuw)

In deze abdij is de pre - romaanse crypte bewaard waarin vroeger zich de graven bevonden van Clotarius I, stichter van de abdij, en zijn zoon Sigebert.

<u>Historiek</u>

Tijdens de 6de eeuw werd in opdracht van Clotarius I het lichaam van St. Médard, bisschop van Noyon, naar Soissons overgebracht. Het lichaam werd voorlopig binnen de omwalling van het kasteel van Croicy bewaard, in afwachting van de opbouw van een kerk en klooster dat door 30 monniken van de Benedictijnerorde zou bewoond worden.
Clotarius stierf echter vóór het einde van de werken, doch zijn zoon Sigebert zette zijn werk voort. De bouw van de kerk werd beëindigd in 562. De lichamen van St. Médard en van Clotarius werden bijgezet in de crypte van de kerk in twee afzonderlijke graven: de koning aan de voet van de bisschop. Later werd Sigebert begraven naast zijn vader.

Belang van de abdij

De abdij van St. Médard ligt aan de oorsprong van de Karolingische Dynastie. In deze abdijkerk werd Pepijn de Korte door Sint Bonifacius tot koning gezalfd. Karel de Grote ontving hier Paus Léo III in 804.

De abdij van St. Médard van de 11de tot de 13de eeuw

Keizer Louis Debonaire (+840) liet alle gebouwen afwerken die voordien door zijn vader werden begonnen. De abdij werd toen al beschouwd als een van de mooiste van Europa. Als in 826 de relieken van St. Sebastiaan en St. Gregorius werden toegevoegd aan die van St. Médard was dit de gelegenheid om in de abdijgebouwen koning Louis Debonaire en koningin Judith te ontvangen.
In 877 woonde Karel de Kale de kerkwijding bij van de nieuwe basiliek. De abdij van St. Médard bereikte op dit ogenblik het hoogtepunt van haar luister. De invallen in Normandië en de feodale twisten ruïneerden echter de abdij.
In 1621 stortte de grote kerk in, doch de Benedictijnen herstelden die in 1637 met het doel de vroegere uitstraling van de abdij te bewerkstelligen. De Franse Revolutie zette hier echter een domper op en liet zo veel van de luister van de abdij teloor gaan.

De crypte

Deze bestaat uit zeven kapellen afgescheiden door een dwarse galerie. De drie verst verwijderde kapellen t.o.v. de ingang zijn de oudste. Sommige kapellen met nissen waren bestemd als zitplaatsen voor de bedevaarders. In een zijkapel van de crypte werd eveneens eucharistie gevierd. Op de muren waren er muurschilderingen aangebracht en mozaïeken. In de kapellen werden de relieken ten toon gesteld.
Deze crypte is een van de zeldzame uit de vroege middeleeuwen door zijn ouderdom en zijn bijzondere bestemming: het bewaren van relieken en als funerarium van kerkvorsten en koningen.

Middag: Gids Marita heeft voor een gepast restaurantje gezorgd in *Le Saint Vincent* in de rue St. Christophe. Voor een schappelijk prijsje werd ons een salade Italienne, kalfsgebraad met boontjes en een stukje gebak met koffie geserveerd.

14u: Bezoek aan het C.E.P.M.R

Het *Centre d' Etude des Peintures Murales Romaines.*
Sabine Groentenbril , een Belgische dame die archeologie heeft gestudeerd in Louvain la Neuve is gespecialiseerd in de studie van Romeinse muurschilderingen. Zij geeft ons een boeiende uiteenzetting over de voorbereiding van de muur waarop de fresco's werden aangebracht. Zij beschrijft de samenstelling van de mortel en de pigmenten voor de aanmaak van de verf. (oker, rood, geel, groen, Egyptisch blauw, wit en zwart). Op de muur werden vooraf enkele *points de repères* aangebracht, enkele lijnen van het decor of trekken van een passer om de medaillons te kunnen schilderen.
In de mortel werden allerlei afdrukken teruggevonden o.m. van tubuli (trekbuizen), indrukken van vingers, afdrukken van dakkepers. De hechting van de deklaag op de gewelven werd bevorderd door het gebruik van rietstengels die met touwtjes werden gebundeld.
In de ateliers van Soissons werden reeds eerder muurschilderingen gerestaureerd van Chartres, Ameins, Reims, Bordeaux en andere Franse steden. Binnenkort gebeurt dat eveneens met een groot aantal fragmenten van muurschilderingen afkomstig van Romeins-Tongeren.
Een schitterende uiteenzetting: "We zullen dit in de rest van ons leven niet meer meemaken". Het hoogtepunt van deze dagexcursie? Zeker door iedereen sterk gewaardeerd!

16u: kort bezoek aan de kathedraal

Voor we de kathedraal binnentreden worden we door gids Marita attent gemaakt op de aanleg van een perk met snijbonen:een specialiteit van de stad Soissons.
Onze gids maakt er ons attent op dat het verschil tussen de romaanse bouwkunst en de gotiek niet enkel bestaat uit rondbogen en spitsbogen, maar evenzeer door het feit dat bij de gotische gebouwen steunberen werden aangebracht. In de romaanse gebouwen rustte het gewelf volledig op de pilaren. Door de steunberen in de gotiek kon men veel hoger bouwen, grotere vensters en brandramen aanbrengen.
De voorgevel van de kathedraal heeft slechts één toren en behoort daarmee niet tot de fraaiste van de streek, maar de abscis, het schip en het transept geven dit bouwwerk een bijzondere plaats onder de creaties uit het gotische tijdperk in Picardië. Bij de intrede kan men de klassieke lijnen bewonderen van het schip en het koor uit het begin van de 13de eeuw. De zuidelijke arm van het dwarsschip (rond van vorm) dateert uit de 12de eeuw en wordt beschouwd als een meesterwerk van de vroeg-gotische kunst. Het noordelijke dwarsschip wordt einde 13de eeuw gedateerd.
Door de ontploffing van een kruitmagazijn in de 18de eeuw werd een deel van de gebrandschilderde ramen van de kathedraal vernield. Enkele prachtige 13de eeuwse exemplaren zijn echter gespaard gebleven in de hoge vensters van het koor: Ze zijn gewijd aan verhalen uit het oude testament en aan gebeurtenissen uit het leven van de heilige maagd. Het roosvenster in het noordelijke dwarsschip is hersteld tijdens de restauratie na W.O.I.
Verder dient een gedeelte van een wandtapijt uit de 15de eeuw de aandacht. Het stelt scènes voor uit het leven van de heiligen Gervasius en Protasius, beschermheiligen van de kathedraal. Tenslotte bekijken we een aanbidding van de herders van Rubens in een bijzonder weelderige lijst.

16.30u:

De archeologische afdeling van het Museum St. Léger, ingericht in (nogmaals) de gebouwen van een voormalige abdij. Hier worden lokale vondsten tentoon gesteld vanaf het neolithicum tot de tijd van Clovis (5de eeuw).
Een merkwaardige afdeling is gewijd aan de opgravingen (1970-71) van een necropool in een carrière in Bucy-le-Long, gelokaliseerd op de rechter oever dan de Aisne, op ongeveer 3 km van Soissons. Een prinsessengraf werd hier aangetroffen met sieraden, torques, armbanden in brons en parels in glaspasta, gouden oorbellen en fibulae. Situlae en aanverwante voorraadpotten in aardewerk met spatelindrukken waren ook in het prinsessengraf te vinden. Een reconstructie en originele delen van een wagen met wagenaspin zijn hier eveneens te bewonderen. Het deed ons denken aan vroegere V.O.B.o.W.- uitstappen met Keltische vondsten in Libramont, Bliesbrouck- Reinheim en Châtillon sur Seine met de vaas van Vix..

Onze buschauffeur Mathias Sercu houdt zich aan de afspraak en brengt ons stipt en behouden thuis in Kortrijk om 20.30u en om 21u in Roeselare-Rumbeke aan het Sterrebos.
Een goed gevuld programma was dit bezoek aan Soissons, de stad van de snijbonen, van vier middeleeuwse abdijen en van de gebroken legendarische vaas.
Maar de rondleiding in de restauratieateliers van de Romeinse muurschilderingen hadden we eerder nog nooit meegemaakt! Dit werd door onze 20 medereizigers bijzonder gewaardeerd!

Specialiste en archeologe Sabine geeft toelichting bij de restauratie van de Romeinse muurschilderingen.

Maquette St.-Jean-des-Vignes

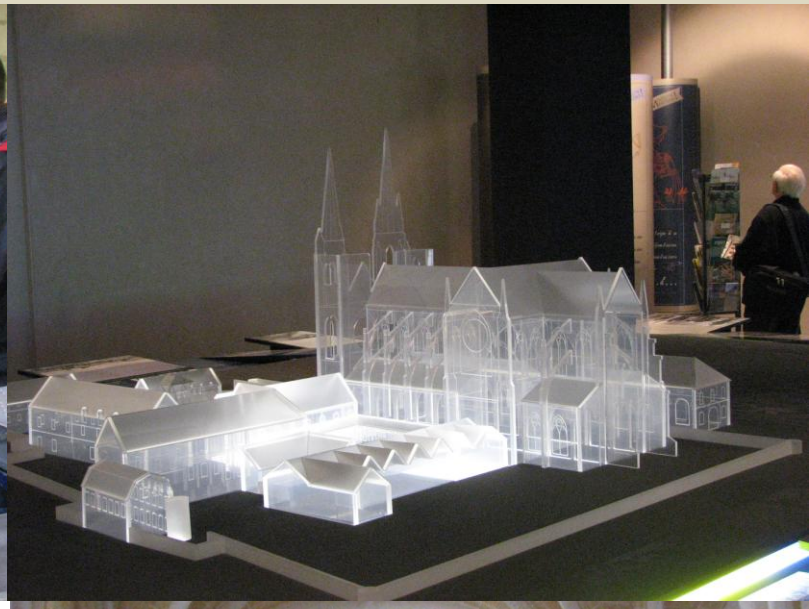

Torens van St-Jean-des Vignes

in de gerestaureerde eetzaal van de monniken

in het centrum voor Romeinse muurschilderingen. Rondleiding door gids Sabine.

Gids Marita in de kloostergang